

علم، صنعت و اخلاق دار الفقہ المجمع

اجتماعیات

عائله اخلاق

۲

ارمان

« شرق تورکمرده ، حالا ، عائله آتشك اصلا سونمه سنه
- سبتي بيلمکميزن - چوق اعتنا ايدرلر . هؤك صاحبي ،
هر آفشم ، آتشي كول ايله اورتر ؛ صاحلان ، تورکمرجه
مقدس طانيان بر آرديج داليه بو آتشي يکدن جانلانديرر .
بو آرديج دالي آله ولدريدکدن صوکر ، ايله آير ، اودا
اودا دولاشوق ، هؤي بونکله نظير ايدر . اکر قضاء ،
موطباغك اتشي سوزسه - چونکه مقدس اولان آتش
آتيجي موطباغك آتشيدير - بوني کيرشه ياقغه قالقيشاز ،
(صويدن اولمسي لازم ککن) قومشونك اوجاغندن استعاره
ايتديکي قورلره ياقغي تريشچ ايدر . بو آتش اسکي هندو
- اوروپايلرده اولديکي کي ، اسکي تورکمردهده آتارک دائما
جانلي اولان روحی ، عائلهك عيني زمانده هم کورونمالي ،
همده معبودي ماهيتهدر . بوکون قيرغيزلره قازاقلر ،
چادرلرلرک اوجاغنه برقوربان تقديم ايتدکيري زمان ، عائله
معبودني « اودآنا ، اودآنا ، ديه چاغيرلر . بو واقعهلردن
آکلاشيلورکه اسکي تورکمرده بر نوع (مانيزم) موجوددي .
فقط ، بو مانيزم ، يالکز جدلرک روحلري دکل ، جدهلرک
روحلريده معبود تاتي ايدييوردي . بوندن دولايديرکه عائله
اوجاغك آتشي يالکز (اودآنا) دئيور ، (اودآنا) ده دئييوردي .
دئمککه بو آتشيده هم جدلرک روحی ، همده جدهلرک روحی
ياشيوردي . بونک تيجيحي اولهوق ، اسکي تورکمرده ، منحصر آ
پدرشاهي اولان بر عائله تشکيل ائتمش ، بابا صوبيله آنا صوبينه
عيني قمتي و يرم منضاغف ولايتي مساواتجي بر عائله ائموذجي
وجوده گلشدر . بعض سياحلر ، هؤ ايجنده اودآنا ايله اود
آناي تمثيل ايدهن بر طاق صملرک وجودني ده خبرو مشلردر .
« (دوروک) دييورکه : [غراند آتشيقلوپدي ، (موغول)
مادمسي] « هؤك صاغ طرفنده هؤ صاحبنك اوتوره جني رده
کچدن ياخود چوقدن ييلمش بر صنم بولونوردی که بوکا
(اوصاجبنك قاردهشي) دئييلردی ؛ سولده قاريسنك اوتوره جني
برک اوززنده ينه بر صنم بولونوردی که (اوصاجبنك قاردهشي)

عشیرت دورنده ، اجتماعي عائله ، يالکز سيمه دن عبارتدر .
متعدد عشیرتلر (قومي دولت) صورتنده برلشچيه ، (هؤده
اجتماعي عائله ماهيتي آير . عائلهك بوشکلنه (اوجاق foyer)
ديه بيليرز . مادري سيمه ، (تونه ميزم) دينيله ، پدری سيمه
(فاتوريزم) دينيله ترافي ايتديکي کي ، (اوجاق) ده (مانيزم)
دينيله برابر بولونور . مانيزم ، هؤك قولش جدينه عبادت
ايتکدن عبارتدر ؛ مان ، جدک روحی اولوپ هؤك اوجاغنده
باريتر . بو نوع عائلهده اوجاغك اوجاق آتشنك مقدس
طانيلمسي بوسيدندر . بعض جمعيلرده ، مان ، يالکز جدک
روحندن عبارت اولديکي ايجون ، عائله ولايتي يالکز باباده
نجلي ايدر ؛ اسکي رومالير عائله رئيسنه (حکمدار بابا
pater potestas) ديرلردی ؛ بوانمؤجده يالکز بابانك ادرک
اولان قانداشلري اقربا طانيير ، آنانك قانداشلري اقربا
طانيلمازدی . اوجاغك بوشکلنه (پدرشاهي عائله) نامي
ويريلير . بعض جمعيلردهده ، جدک روحی کي ، جدهنك
روحیده (مان) حکمندور ، بناءعليه هرايکسنده عبادت
ايديلير . بو نوع عائلهده (مساواتجي عائله) ديه بيليرز .
اسکي تورکمرده عائله بو طرزه ایدی .

اسکي تورکمرده ، عائله اوجاغنده ، بری جدک روحی ،
ديکري جدهنك روحی اولوق اوزره ايکي (مان) باريتردی .
عائلهك فردلري يالکز بر عائله معبودينه دکل ، بر معبود ايله
برده معبوديه عبادت ايدرلردی . غره نار [*] دييورکه :

(قوما) تعمیری بوکون ده آناطولیده قوللائیمقدہ ایسه ده، معناسی دیکشمشدر . چونکه بوکون قوما (اورناق) معناسه قوللائیمقدہ ده؛ اسلام عالمه سنده ایسه اورناقار آراسنده قطعی بر مساوات موجوددر . حال بوکه اسکي تورک عالمه سنده، نه وک صاحبی وارککک حیاتک شریکسی یالکزایمک زوجهدر، قومال ایسه بر نوع (اودالقی) ماهیتده اولوب ایلمک زوجده ناک امری آلتسده حرکت ایتمکله مکلفدرلر . بونلرک عالمه تشکیلاتنده دینی و حقوقی موقعلری اولمادی، چوجوقلرینک کنه یلرینه (آنته) دییه خطاب ایدمه، لرنک ده آکلاشلیبر . قومالرک چوجوقلری، رسا ایلمک زوجده ناک اولادلری طایلیبر، یالکز ارکا (آنته) دییه خطاب ایدمه یلیلر، اوز آتارینه ایسه یالکز (تیزه) دییه چاغیر ییلیلر . بوندن باشقه قومالرک چوجوقلری، دیگر قارده شلرینه نسبتله غایت دون بر م قعده بولونوب آتیرانه نال اولورلر، وهیچ برخصوصده خاوندلرک اوغللرینه مساوی اولمازلر .

(ایل) دورنده خاقانک یالکزایلمک زوجهدن اولان اوغلی، یرینه کچه ییلیر، قومادن دوغان اوغللاری خاقان اولمازدی . معنایه ایلمک زوجهدن مقصد، زوجک کندی ایلدن اولدینی حالده تورمه نکاحله آلمش اولدینی قادین دیمکدی . چونکه، تورمه نکاحله یالکز ایلمک اولان اصل قادینلره اوله نیلیردی . او دورده، ایلمک زوجهر عمومیتله (خاوند) یعنی (برنسس) ایدیلر . بنسأ علیه، بالآخره خاوند تعمیری ایلمک زوجیه علم اولدی . قومالر ایسه ایلدن یعنی اصل بر عالمه دن اوله ماز-لردی . مطلقا، دیشاردن کش جاریلردن یاخوده دیشاردن آتیش زوجهلردن عبارتدی . چونکه بو دورده، تورکر اوله نیکن، تورمه موجبجه، ایکی قید ایلمه مقید ایدیلر . یعنی (ایل) لک ایچندن، (صوی) لک ایسه دیشاردن اوله نیکنجه یوردیلر . حالا دیلدرده دائر اولان قیزی بدی قات یانچیزی به ویریرم ، تعمیری، اسکي زمانلرده بدی کویک دیشاردن اوله نیلدیکنی کوستره؛ بو قاعده توتملی سیه دورینک بر بقیه سیدر .

فقطه، (ایل) لک ایچندن اوله نیلمه سی، جمعیتک آریستوقرال تیک بر ماهیت آلمسک نتیجه سیدی . جمعیتک ایچنده یالکز (ایلدن) اولانلر وطنداش حقوقه مالککدی، ایلدن اولانلر ایسه یالکز اصیلزاده لردی، بونلرک خارجنده قالان (اوماقل) له (قاده بودون)، روماده کی (قیلانت) و (بله بس) صنفلری کچی (ایل) دن یعنی (سینه) دن خارج ایدیلر .

ایشته بوندن دولاییدرکه بر اصیلزاده ناک خاوندی آنجی کندی ایلمه یعنی (سیارم دینه سیه) منسوب اولان بر قادین اوله ییلیردی . قومالری ایسه اوماقلردن، قاده بودوندن اوله -

ییلیردی . اسلامیتک اورناقلری مساوی طوطمه سیه رغما بوکون حالا آناطولیده تعدد زوجات بولونان اولرده، خاوند ایله قومالرک اسکي وضعیتلری باقیدر . تورک عالمه سی ایکی مائلی اولدینی ایچون هم آناطوسیه، همده باباسویه اهریت ویرردی، چوجوق هم بابا جهتدن اولان قادینلرلی، همده آنا جهتدن اولان قادینلرلی اقربا طایپدری . بوندن دولاییدرکه بوکون خروده وشرقی تورکستانده یاشایان تورککلرده، برقیز، یالکز باباسی تورکمن اولان بر دلقانی ایله اوله نه میز . چونکه بر آدامک اصل اولمه سی ایچون، یالکز باباسک اصل اولمه سی کافی دکلدر . تورکمن قیزیکن وارم جی بر دلقانیلک مطلقا، هم باباسی، همده آنا سی تورکمن یعنی اصل اولقی اقضالیدر . تورکرجه اصالتک هم یدری، همده مادری اولدینه دیگر بر دلدیده، اصالت غولامیدر . اسکي تورکر باباسی جهتدن خاقان زاده اولانلره (تکین) دیدکلی کی، آنا سی جهتدن خاقان زاده اولانلره (یعنی سلطان زاده لره) ده (اینال) دیرلیدی . بر برنسک خاقان اولمه سی ایچون، بهمه حال، هم (تکین)، همده (اینال) اولمه سی لازمدی . ناسلکه بوکون ایرانده حکم سورمه قاجار تورکرلرده، برشزاده ناک، شاه اوله نیلمه سی ایچون، باباسی کچی آنا سکنده قاجار سالالسدن اولمه سی شرطدر .

تورک عالمه سی، نه مادری سمیه ناک (آمیل آناقی) انوخونده اولدینی کی، ارکک قاریسک سمیه سیه برکوله کی کتورور؛ نه ده پدر شاهی عالمه ده اولدینی کی قادینی، قوجه سیک عصبه سیه بر اولادلی کی کتیریر . تورکلرده، هر ازدواجدن یکی برأ و یعنی عالمه حصوله کایر . بوندن دولاییدرکه تورکجه ده ازدواج (اولنک)، (أوبارق صاحی اولقی) دینلشمدر . (بارق) autèle معناسندر) بو یکی عالمه، نه ارککک، نه ده قادینک اسکي عالمه لرینک بر دالی حکمنده دکلدر . هر دلقانی، اولندیکی زمان، باباسک، آنا سکن مالندن کندینه عالمه حصصی آله وق، آیری برأوه جقار، کلینده جهازنی بویکی آوه کتیرر . بنسأ علیه، هر ازدواج، اسکي عالمه لرندن آریلان ایکی فردک بری برله برلشمه سیله ییکی بر عالمه ناک تشکیلی دیمکدر . بوندن دولاییدرکه نه قوجه بر (ایچ کویک) در، نه ده قاریسی بر (ایچ کلین) در . یعنی ارکک، ناصل اوینک بکی ایسه قادین ده عینی صورته اوینک خانیدر . تورکلرده اوجانک، ارکک قادینی عینی موقده، طوطمه سی، قادینلری پدر شاهی عالمه ده کورولن بر طاقم قیدلرن اوزاق بولوندورمشدر . غرنارد دیبوروک [*] :

«اون دورت عصر دئیری چین تورکستانده قادینلرک ارککلره برابر جمعیته قبول ایدیلدینی بیلیوز .

ياماچلار دەۋال

چاناق قلغە ايلزى

صلح و حرب

يىزمى بو قدر قازالدىڭ شان
دېنادە قاۋغاند ارقتى يىقىلدى .
بر مزارستانە بىكزەدى جهان
بيللارچە بايىلان بوكون يىقىلدى .
يورۇندى كويلر بر درين ماعە
اوماقلىر مؤسسەسەز دومانىز ؛
شەرلى ايتكىلن بر سياه كومه
جعبت كوتورم قادی جوانىز .
عران طائىيان اعما جبركله
صاعىكار آلارە دميرلر طاقداق .
عرفان دېكلە بن صاغىر زجركله
خويلالى باشلىرى آتشده ياقداق .
صىجاق كوزياشى آككە قاتىق
ايدەن يىمىرك حىياتى قىرىق ؛
سوراسى ماعلى عالمك لرك
هر يوتومندە بر درين هيجىق يىق .
سوندى كوكسلردە چىرىننار هوس
اميدلر يىقىلر بر مزار اولدى ؛
كيدىلن برلردن كلە يوب بر سس
سودالى ايدى انتظار اولدى ...
حرب آلەبى بىر حسن دېكلەدى بر آن ؛
يالواران قوللارى سىلېكوب ، عصبى
بر سرنلە نەان اولدى اققند
دوبولدى جولى يىلدىرم كې .
« قازاتالار اولماسە بوتون قوشلارە
طلوبراقلى نەغنى دائىما طاشلار .
يىتمەلى كىملرە پوزان حق ، صبرا ؛
او زمان اسانلر قاۋغامىز ياشار ... »
ابراھىم عمىرالدېرىس

ياماچىدە دولو بوغىلەر ؛

كوزلرگ يىتەلە جالار...

قورغول اوڭكەدەكى ياز ،

يوق بر آغاچ ، كوزەل چوبان !

قوردر چىقار دىلكران ؛

آت بكا شو كىكېكرەن ..

طاغردەكى كىيكرەن ،

اوزاغە قاچ ، كوزەل چوبان !

يىكارلر برى ياتانى ،

اورمانە آغە آياغى ؛

ارقتى چاغك سودا جانى ،

كوكلى آچ ، كوزەل چوبان !

باغلردە شراب بايلىر ،

ايچن سودايە قايلير ؛

چىقماز يولارە صابلىر ..

ئردە باقراچ ، كوزەل چوبان ؟

آت قاولكەدەكى باسى ؛

دولدر باقراچىن شو طائى !

آققام ، بوغرىيلك سازى ،

كېبە غلاج ، كوزەل چوبان ؟

غجور كوزلرگ دالاور ،

كوزم اونلردە قايلور ؛

قلى ايىستزلى آيلور ...

عشقلى ساچ ، كوزەل چوبان !

م . ف

« ھونەن جانغ » ، (قاۋجائىڭ) ك ملكسىلە برابر خانلىرى
كندىسى قارشىلاقم ايچون شەردن دىشسارى جىقدىلرىنى ،
برنسك آتاسى كندى قونۇرانسلىرە دىنى قراشلىرىنە مداوم
اولدىغىنى يىلدىرىيور .
اسلامىتىن مقدم تورك قادىسلرندە تستر و اعتكافك
بولوغاممى ، توركلك اوزمانە قدرەم پدر شامى عائلەن ، هم دە
زەدى بر دىندن اوزاق قالەلرلىك نىجەسىدى .
بوتون جەمئىلردە ، سىمەكى اوجاڭدە اجتەاعى برعائە اولمەسى ،
دولك تشكىلە ايتدار ايدر . چونكە ، دولت ، تشكىلە باشلار
باشلاماز ابتدا سىمە ابلە مجادلەيە باشلار . اكىدىن ، سىمەدە ،
دولت كېى سياسى بر زمرة اولوب ، فردلرگ حقوقى قان
دعواسى اصوليە محافظە ايتىدىكىندىن ، دولت تشكىل ايدىنچە ،
فردى حقوقك صياتى خصوصندە بوايى تشكىلات آراسندە

رقابت حصولەلايىر . نە سىمە ، عصرلردن برى آلىشمش اولدىنى
برحقى ترك ايتك ايستر ، نەدە دولت كندىسىن باشقە قضائى
ولايتى حائز برتشكىلاتك موجودىتە راضى اولور . ايشتە بولك
« ايچوندر كە افلاطون » دولتك قوتلىمەسى ، عائلەك الغاسيلە
وهيچ اولماز سە عسكر صنفك عائلە تشكىل ايجمە سىلە قاتمدر .
دېشىدى ، چونكە اوزمان سىمە سكلندەكى عائلە ھنوز قوتلى
ايدى ، دولت و اوردونك تاساندىن مانع اوليوردى . اسلامىتدە
برطرفدن سىمە عصبىتە (حىيت جاھلىە) نامى وىرمەك تىقيىق
ايتىش ، دىكر جەھتدن (مال و اولاد سىزە دوشمايدىر) دىيەرك
سىمە دورندەكى شىدلى عائلە مر بوپتىقى ضعيفلامغە چالېشمىشى .
چونكە ، ايمان قاردە شلىكنك قوتلىمەسى ايچون ، قان قردە شلىكنك
ضعيفلاممەسى لازىمدى . عثمانلىق قردە ايلك دورندە ، دولتى ،
ا كثرىتە عائلە سىز فردلردن تشكىل براوردوپە استاد ايتدىرەرك

انطالونك مفكوره سنی تحقق ایتدیرمشدی .

توركلرده ، اك اسكى زماندن برى دولت ، سیمه نك فوقده طانیجی ایچون ، قوتلی بر دولت تشکیلاتی موجود اوله یلمشدی . لهئون قاهون ، تاریخنده ، ایکی آنالرسوزی نقل ایدرکه توركلرك دولتی عائله نك فوقده طوندیغه دلالت ایدر :

(۱) : « تورك آله ینتجه باباسنی طانیجاز ، یعنی دولت مأموری اولونجه آرتق عائله رئیسك قومانداسی آلتنده قالمازه . »

(۲) : « بولداسلرك باباك اوجاغنه آقین ایدر سه سن دم برابر آقین ایت ، یعنی دولتكه قیلهك آراسنده بر منازعه چیقارسه قیلهكی دولتكه فدا ایت . »

توركلرك دولته ، عائله دن فضله مربوط اولدیغه دلالت ایدر . بر طاقم خلق حكمتاریده وارد : مثلا « یوله بویوك دورورك صویده بویوك اوكده دورویه مزره . یوله بویوك دولت مأموریدر كه عمومی رولایتی حائزدر . صویده بویوك ایسه عائله رئیس دركه خصوصی بر ولایتی حائزدر . ایل حیاتی یاشایان توركلرجه ولایت مامولایت خاصه دن اقوا اولدینی ایچون اسکیدن بری یوله بویوك ، صویده بویوكه تقدم ایدردی . حال بوكه جاهلیت دورنمده كی عربلرده سیمه شیخك فردلر اوزرنده كی نفوذی ، عشیرت شیخك نفوذدن جوق قوتلیدی .

ینه تورك « بدن كن سید دكل ، بدن كن سیددر ، دیر . بونكلهده اجتماعی شخصیتی ، نسب اصلندن داهایوكك كوردیكنی آكلتیر . (انا كرمك اقاكم) نصیده بومعانی مفیدر .

توركلرده عائله مفكوره سنك ایكنجی ، دولت مفكوره سنك برنجی درجهده اولمسنك بر مهم نتیجه سیده ، جوجوق بالغ اولونجه بابا و آناسنك ولایتدن جیقه رق دولتك ولایتنه داخل اولمسیدی . بوندن دولاییدر كه بر كنچ اوله دینكی زمان ، عائله نك سورولندن و اموالندن كندیسنه عائد اولان حصه نی آله رق آیری بر آوه چیقاردی . (۱) و آرتق دوغروندن دوغرویه خالنگ بر تبسمی اولور . بوندن باشقه ، داره سنك بیانه كو « چنكیزك قانونی اولان (اولوغ یاسا) ده دولت طرفندن عائله حقوقه دائر وضع ایدیش قاعده لوده واردی . مثلا بر قادین ، كفوی اولمیان برارككه اوله نه مزدی . فقط ، بر قیزی كفوی اولان براركك ایستدیكی زمانده ، باباسی و آناسی و یرمه مكده بولونه مازدی . سنده ، هر فرق او داخلنده هیچ اولماز سه دورت ازدواج وقوعه كلك مجبوری ایدی ، رئیس لر ، بوقانونك تطبیق ایدیلینه

اعتنا ایله مكلفدی . اكر دلقانیلیر (قالدین) و بره كك قدر بر تروته مالك دكاسلر ، اوبا خلق اونوره یاردم ایتمكه مكلف طونولوردی . بوقاعدلر ، دولتك نفوسی جواغمنه چالشیغنی كوستر . [یکی مجموعه مكفدی یدنجی صایسینده مندرج (بوناچ) حكایه سوده بوجالیمه نی كوستر . بوراده بر بابا ارلك اولاد ایسته ديكی حالده ديكری نیز اولاد ایستور . بوحال قیز اولادكده ارلك اولاد قدر قیمتلی اولدینی كوستر] . بوندن باشقه ، اولوغ یاسا ، عشیرت دورنده جاری اولان قان عوامی حقوقده قی الغا ایتش ، بونك برینه دولت طرفندن تطبیق ایدیلن (فردی جزا) اصولی اقامه ایلمشدی . بواصول سایمسنده ، (ایل) ك مختلف ابوالری آراسندن قان دعوالری و آقینلر قالفه رق دائمی بر صلیح تأسس ایتش ، و بوصوله (سیمه) یعنی اوبا ، سیاسی بر زمهره خالندن جیقه رق سیار بر كوی حاله كیرمشدی . ذاتا اسكى توركجه ده (ایل) كلمه سی هم (دولت) معنا سه ، هم ده (صاحب) معنا سه كیر .

« برنجی معنا ایچون اورخون كتابه سه ، ایكنجی معنا ایچون محمود كاشغری لغاتنه باقایی ! »

آكلاشیلور كه توركلرك ایل دوری ، بویلر و اوبار ایچون بر مسالت دوری ، بر تورك صلی Paix turque چاغیدر . اولوغ یاساده ، جنسی اخلاقده اهمیت و بر یلشدر ؛ بناء علیه قوجه لی بر قادینه تعرض ایدن اعدام جزاسه دوجار اولوردی . بر قیزی اغفال ایدن اوئی اقله مكلف طونولور ، غیر مشروع مناسبتلرده بولونانلر تقدی جزا ره محكوم اولوردی .

بوندن باشقه ، قانون ، عائله قادینلرینه ایجابنده قوجه لی یاخود اولادلری لهنده ، خاندن یاخود بلكردن شفاعتده بولونمق حقده و یرمشدی . چنكیز خال اولوغ یاسایی اوغورلر واسطه سیله اسكى تورك تورمسندن اقتباس ایتشدی . بناء علیه ، بورادكی احكام اكثریتله تورك حقوقك قاعده لرندن عبارتدی .

اوجاغك ایکی انموذجندن بری اولان رومانك پدرشاهی عائله سی ، چین وهند عائله لر ندهده كورولیور . البكر روماده بابانك عائله داخلندكی ولایتی او كادولت طرفندن و یریش عد اولوندینی حالده ، چینه بو ولایت دوغروندن دوغرویه عائله رئیسنه عائد تلقی ایدیلیر . تورك عائله سنك بر مثالی ده جرمان عائله سنده كورورز . جرمان عائله سندهده پدرشاهی رولایت تشكیل ایدمه ممش ، اقبالیق هم بابا جهندن هم ده آنا جهندن دوام ایده كشندر .

فقط ، جرمانلرك اسكى دینی و عائلی تشکیلاتی ایجه معلوم اولمادینی ایچون ، جرمان اوجاغك فاضل اولوبده

ماعداء عمومی و دوامی بر عامل وارد کرد، بر سنه ظرفده ملنک نفوسی ایچنده آچیدن بوشاق عددی اعتباریله اگ مدھش قولرا آقزلندن، آرا صبرا ناهور ایدن حرب تلفاتندن هر

حاله داهابوبوکر: چوجوق وفاتی. بکی دوغانلرده و بالخاصه ایکی، اوج یاشنه قدر چوجوقلرده حصوله کلن وفات پک مدھشدر. ملنکتزده ایستایستیق موجود اولماقله برابر، هر کسک، محبطده کی مشاهدلری بو خصوصده بر فکر ویره بیلیر؛ اقریاسی، اجابلری، قومشولری آراسنده بر آی

ظرفنده هیچ اولمازسه بر ایکسینک کوجوک بر یاورو غایب ایتدکارخی ایستهمین پک نادر در. بوتون ملنکلرده، نفوسک تکرری ایچون اداری، اجتماعی بر طاقم تشکیلات اجراسنه تشبث ایدلریکی صبراده، قورقونج برسرعتله آزالان نفوسمه برچاره بولق ایچون یاییلان ایلک ایش، فکر مزه کورده، نفوسی

چوغلانجه قی عالملا اراقم دکل، نفوسی آزالان عامللری و بوتلر آراسنده اگ قوتلیسی اولان چوجوق وفاتی دوردرمقدور؛ چونکه چوجوق وفاتنک اوکی آلتیروبو وفات معتدل رحده ایندیریلیرسه، نفوس طبیعی برصورتده آرتار. اجتماعی و اقتصادی احوالمر، عالملر مرک، ازدواجک شرطی، و بالخاصه قادیلر مرک

پدی و روحی قایلیرلری دوشونیهلرک اولورسه، هر عالیه معتادندن فضلچوچوق میدان کتیرمستی تکلیفدنسه، شیمدیلک، بوکونکی حالیهلده دوغان چوجوقلری اولودن وقایه چارهلری اراقم داهامعقول اولور ظننده یز. چونکه دوغان چوجوقلرندن لاقیل برایکیسینی فدا ایتمهش عالملره پک نادر تصادف اولیور.

بناء علیه بوتون قوتلر مرک، غیر تیر مرک، اول امرده، چوجوق وفاتی آزالانجه معطوف اولمیلیر.

مینی مینی لرم مرک بو قدر صیق صیق ضایع اولماسنه سبب اولهرق خاطره کلن ایلک شی، طبیعی «چوجوق باقیه علمی» نک ملنکتزده کی نقصانیدر. بالخاصه قادیلر مرک بو خصوصده کی جهانی، ملته پک بهالی یه، بر حرب فلاکتندن، بر خستهلق مصیبتدن داهافضلایه مال اولیور.

«چوجوق بویوتک، علمی (Puériculture [۱]) زده هان هان مجبول علملرنددر. بر صنف خالقمر چوجوقلری لایقیه بویوتک حتی میدانه کتیرمک ایچون خصوصی قاعدهلر، تدبیرلر موجود اولدیغنی بیلله بیلمور. منور صنف دیدیکمز قسمده، بعضی قاعدهلرک موجودیتی بیلمکله برابر اولورلرکده بو خصوصده کی معلومات و قایلیرلری پک ایلری کیده میور؛

[۱] دو قوتور (پنار)؛ Puériculture شی صورتهلر تعریف ایدیور: «کرنک بدنا و کرک معنای چوجوقلری میدان کتیرمک، وقایه ایتک و بویوتک علمی در»

بو حاله قالدیلدیکی ایضاح ایدیلیمه مشدی. بناء علیه تورک عالیه سنک ایضاحی، جرمان عالیه سنکده، دینی اسلریله برابر، آکلاشلیمه سنه یاردیم ایدمچکدر.

بوکون اورویانلک هر طرفده جاری اولان عصری عالیه، جرمان عالیه سنندن دوغوشدر؛ بوک کبی اسلامی آسیاده تورک عالیه سنک کیتیکه تمام ایدرک، هر یرده ایکی طرفی قریبتک، حقوقجه مساواتک و هر ازدواجدن آری بر شو دوغمه سنک دیکر قوملرده انتشار ایتدیکنی کورییورز.

تورک عالیه سیله جرمان عالیه سی فمینیستدر. جرمانلرده و توراتیلرده عالیه نک فمینیست اولمسنندن دولاییدرک ابتدا قادیلرکده، ادرک درجه سنده برحقوقه مالکیتی قبول ایدن ملنک، جرمان جنبه منسوب اولان آنغلو ساقسونلره، آلمانلر و توران جنبه منسوب بولونان فینلانڈیالریله مجارلر در. قادیلرله ملت مجلسنده ابتدا انتخاب حققی اعطا ایدن بر طرفدن بکی زملاندنک و اوسترایانک آنغلو ساقسونلری ایسه، دیکر طرفندن تورانی اولان فینلانڈیالر در. قومون یاخود معارف مجلسلری انتخابلر نده آسان حکومتلرندن بر قسمله مجارلرک قادیلرله عینی حقوقی و پردیکی کورویکده در. بناء علیه، بوکونکی تورک فمینیستلک اسلری، اجتماعی تکامل مرک سیمه و اوجاق دورلندن باشلایهرق تدقیق ایتلی یز. چونکه بوکونکی عادلر، اسکی تورم مرک تکامل ایتش و معاصرلاشمش شکلرندن عبارتدر.

ضیا کرک آب

نفوس مسئله سی

بویوتک بر تهلمک: چوجوق وفاتی

جهان حربی، بر یوزنده انسانلرک عددی آزالانجه بوتون ملنک نفوس مجادله سنه آتیلیر؛ متادیا اولن محاربلرک یرینه بکی نسللر یتشیریمک چالیشیور و درلودلو تدبیرلر، تشکیلاته مراجعت ایدیور. چونکه حدندن فضل بر سرعتله ضایع اولان عنصرلری یرینه بیکلیرلری یتشیریمین، نفوسنده هیچ اولمازسه بر توازن حصوله کتیریمین ملنک آتی یه اندیشه ایله باقیه لیدرلر. بو نفوس مسئله سی بالخاصه زده، ملنکتک استقبالی ایچون بر حیات و نجات مسئله سی حکمته کیرمشدر. بناء علیه بومسئله ایله جدی برصورتده اوضراشمق زمانی چوقدن کیشدر. نفوسک آزالیمه سبب اولان عامللر آراسنده حرب زمانه مخصوص اولان طوب و فتنک و بومیدان، حربک سببیت و پردیکی مادی و معنوی سفاقلر، ساری، مستولی خسته قلردن